

اصلاح قانون مهریه دستور کار بهارستان

رئیس کمیسیون قضایی مجلس: به طور قطع تعیین سقف مهریه به هیچ وجه در مجلس مطرح نیست

ماجرای مهریه یعنی همان تعهد میان زن و مردی که می‌خواهند با هم یک عمر زندگی مشترک را آغاز کنند و با تصور کی داده کی گرفته به آن نگاه می‌کنند و از وقتی با معضلات اقتصادی، تورم و شکاف‌های طبقاتی همراه شده خودش به یکی از معضلات اجتماعی تبدیل شده است. معضلی که عده‌ای از مردان عاشق پیشه برای بله گرفتن از دختر مورد علاقه‌شان چشم بسته هر تعداد سکه پیشنهاد شده از سوی خانواده دختر را پذیرفته‌اند و حالا که زندگی‌شان به بن بیست رسیده و ناگزیرند با طلاق تلخ‌ترین حلال الهی را به عنوان راه حل نهایی انتخاب کنند، تازه یادشان افتاده که توانایی پرداخت این تعداد سکه و آدای این دین را ندارند. اما این فهم دیر هنگام از میزان توانایی‌شان موجب شده تا به در دسر بیفتند و با پیگیری‌های

عروس خانم برخی از این آقا‌آدم‌ها سر از زندان در آورده‌اند و به جای دستبخت عروس خانم باید آب خنک نوش جان کنند! آن سوی ماجرا هم زانی هستند که مهریه برایشان به منزله پشتوانه و تضمینی برای زندگی مشترک محسوب می‌شده و حالا که به هر دلیل به جای بی‌رسیده‌اند که دیگر نمی‌توانند زندگی را با شریکی که بنا بود تکیه‌گاه و سازه سرشان باشد ادامه دهند، برای گرفتن حق و حقوق خود و برای آنکه حداقل سرمایه‌های برای زندگی بعد از جدایی داشته باشند به چالش خورده‌اند؛ چرا که همسر سابق برای پرداخت مهریه به آنها در بساط ندارد و ناگزیرند مرد را راهی زندان کنند یا به حکم قاضی برای تقسیط مهریه تن در دهند و به جای دریافت یک جای حق و حقوق شرعی و قانونی خود، مهریه‌شان را به شکل اقساطی

در یافت کنند؛ اقساطی که شاید سررسید آن کفاف عمر دو طرف را ندهد! همین معضلات و چالش‌های اجتماعی و قضایی در کنار اعتراض‌های هر از چند گاه مردان بدحکام مهریه که بلاکار د به دست برای شانه خالی کردن از ادای دین و تعهدشان مقابل خانه ملت تجمع می‌کنند هم موجب شده تا نمایندگان مجلس هر از چند گاه دست به کار شده و با تدابیری همچون کاهش سقف سکه‌های مهریه این معضل اجتماعی - قضایی را به شکلی حل و فصل کنند. حالا هم طرح اصلاح قانون مهریه مدتی است بین اعضای کمیسیون قضایی و فراکسیون زنان مجلس دست به دست می‌شود و بناسنت تا اعلام وصول شود. بگذریم از اینکه شاید کلید اصلی چالش‌برانگیز شدن مهریه را باید جایی دیگر یعنی در مسائل فرهنگی و اقتصادی جست‌وجو کرد!

بلا و پایین شدن قیمت سکه انگار به جز تبعات اقتصادی، بر مسائل اجتماعی و خانوادگی هم تأثیر می‌گذارد. چند دهه‌ای است که بخت‌وقبال مهریه به سکه‌گره خورده و همین مسئله هم پرداخت این دین را با چالش‌هایی مواجه کرده است و حجاب زندگی برخی زوج‌ها هم با حجاب گرفتن سکه می‌ترکد! سال گذشته هم وقتی قیمت سکه تا نزدیک ۱۷ میلیون تومان اوج گرفت، برخی مردان بدحکام مهریه با پلاکاردهایی در مقابل خانه ملت تجمع کردند و خواستار تغییر قانون مهریه برای کمک به مردان بدحکام شدند. قانون مهریه تاکنون چندین بار اصلاح را به خود دیده است و همین اصلاحات هم تعداد زندانیان مهریه را به میزان قابل توجهی کاهش داده است. آنطور که سیداسدالله جولایی، رئیس هیئت امنای ستاد دیده کشور در نشست خبری خود در مهریه در سال‌های گذشته که تا ۴۵۰۰ نفر هم رسیده بود روندی ۱۱۰ سکه را از سوی ستاد دیده کاری بزرگ خوانده و درباره آخرین آمار زندانیان مهریه در کشور گفته است: «۱۷۷۲ نفر بدحکام مهریه و ۱۸۸ نفر بدحکام نفقه هستند.» این آمار نسبت به آمار زندانیان مهریه در سال‌های گذشته هم در کنار تجمعات پیاپی بدحکام مهریه، بهارستانی‌ها را به فکر اصلاح قانون مهریه و کمک به مردان بدحکام انداخته است. در این میان اما اگر بین زنان مطلقه بروید و پژوهشی داشته باشید، کمتر زنی توانسته حق و حقوق خود

را به طور کامل استیفا کند و اغلب آنان با تصمیم داد‌گاه در تقسیط مهریه باید ماه به ماه چشم‌انتظار سکه‌های باشند که از سوی آقا به آنان پرداخت می‌شود. بگذریم از اینکه با اصلاحات قبلی قانون مهریه تنها تا ۱۱۰ سکه از مهریه قابل پیگرد قضایی است.

■ حمایت از مردان بدحکام مهریه در برابر بالا رفتن قیمت طلا

طبق قانون حمایت از خانواده که در سال ۹۱ به تصویب نمایندگان مجلس رسید، حد حمایت قانونی از مطالبه مهریه را تا میزان ۱۱۰ سکه اعلام کرد و مطالبه میزان بیشتر از آن را منوط به ملات زوج دانست.

بر اساس این مصوبه مجلس اگر زوج از پرداخت این مقدار سکه امتناع کند، مشمول ماده ۲ محکومیت‌های مالی می‌شود، اما اگر مهریه بیش از این میزان باشد تمکن زوج مورد بررسی قرار می‌گیرد.

اصلاح قانون مهریه در سال ۹۱ در شرایطی اتفاق افتاد که عرف اجتماعی برای تعیین مهریه به سمت و سوی مهریه‌های غیرمتعارفی همچون سال تولد به شمسی و میلادی حرکت می‌کرد و آمار زندانیان مهریه هم به تناسب بالا رفتن عدد و رقم سکه‌های مهریه و صد البته حباب‌های اقتصادی که سال‌هاست به جان اقتصاد ما افتاده است، روز به روز افزایش می‌یافت و بالاتر می‌رفت. اما سال گذشته بار دیگر با صعود قیمت سکه و طلا، نمایندگان مجلس دست به کار تهیه طرحی برای اصلاح قانون مهریه شدند. پیش از آن نیز در آبان ماه

۹۹ محمدباقر الفت، معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه در توجیه ارائه این طرح از سوی مجلس نوشانی شدیدی بود رسیدگی به دادخواست‌های مطالبه مهریه را ابلاغ کرده که بر اساس آن به جای بازداشت زوج، صرفاً از طریق شناسایی اموال محکوم علیه (مکاتبه با مراجع ثبتی، راهور، بانک‌ها...) اقدام کنند. پیش از این نیز حجت‌الاسلام سیدابراهیم رئیسی، رئیس وقت قوه قضائیه خواستار تجدیدنظر فوری درباره زندانیان مهریه شده بود و تأکید داشت تا حد امکان بازداشت صورت نگیرد.

■ آخرین خبرها از آخرین طرح بهارستانی‌ها برای اصلاح قانون مهریه

۴۷ نماینده مجلس امضایشان پای طرح جدید اصلاح قانون مهریه نهشته است. توجیه ارائه این طرح از سوی مجلس نوسان شدیدی بود که در قیمت سکه و طلا رخ داد و موجب شد برخی از محکوم‌علیهی که مآخذ تقسیم دین آنها سکه طلا بودند - مانند محکومان پرداخت مهریه - در پرداخت اقساط دین خود دچار مشکل شوند و در برابر مجلس تحصن کنند.

با توجه به اینکه عدم پرداخت اقساط محکوم به موجب حبس محکوم علیه می‌شود، این اشخاص مجبور به طرح دعوی تعدیل اقساط محکوم به خواهند بود. نظر به اینکه این دعوا خارج از نوبت رسیدگی نمی‌شود و نیز در شرایط اقتصادی کنونی امکان طرح انبوهی از دعوی تعدیل محکوم به وجود دارد، این امر علاوه بر ایجاد مشکل برای قوه

قضائیه موجب بروز مشکل برای محکومان مالی می‌شود. این طرح در طول یک سنال گذشته در حال چکش‌خواری بوده و موافقان و مخالفانی در برابر خود به صف کرده است. برخی مخالفان طرح اصلاح مهریه از خود مجلسی‌ها هستند. اعضای فراکسیون زنان مجلس از جمله این مخالفانند. حالا دوباره این طرح بر سر زبان‌ها افتاده و بناسنت تا اعلام وصول شود.

موسی غضنفر آبادی، رئیس کمیسیون قضایی مجلس درباره آخرین روند بررسی طرح اصلاح قانون مهریه با بیان اینکه طرح الحاق یک تبصره به ماده ۱۱ قانون اجرای محکومیت‌های مالی در کمیته حقوق خصوصی کمیسیون قضایی و حقوقی در حال بررسی و چکش‌کاری است، می‌گوید: «مقرر شده با حضور کارگروهی از کارشناسان حوزه‌های مختلف بررسی شود که با چه راهکارهایی می‌توان چالش مهریه را حل کرد و به اختلافات خانوادگی پایان داد.»

وی تأکید دارد مواردی مانند تعیین سقف و عدد مهریه به هیچ وجه در کمیسیون قضایی مجلس مطرح نیست، بلکه مجلس به دنبال این است که با کار کارشناسی دقیق نسبت به اصلاح قانون خانواده یا قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی اقدام کند.

رئیس کمیسیون قضایی مجلس در عین حال می‌گوید: «اگر در برخی محاسبات هم نیازمند اصلاحاتی باشیم ورود خواهیم کرد و به طور قطع تعیین سقف مهریه به هیچ وجه در مجلس مطرح نیست و باید منتظر باشیم که از جمع‌بندی‌های کارشناسی چه چیزی حاصل می‌شود.»

نظر کارشناس

تأکید بهارستان بر دریافت نقدی و عندالمطالبه مهریه

مراجع مخالف زندانی کردن محکومان مهریه هستند و مجلس هم به دنبال اصلاح قانون مهریه است. بدین منظور حدود سه سال روی اصلاح قانون مهریه کار کرده اما اختلاف‌نظرهایی درباره آن وجود دارد. به طور نمونه فراکسیون زنان مخالف بخش‌هایی از اصلاح قانون مهریه هستند. اختلاف‌نظر در مورد کاهش تعداد سکه به ۱۴ عدد و اخذ مالیات از سکه‌های تعداد بالا در قانون مهریه وجود دارد که هنوز به جمع‌بندی نهایی نرسیده‌ایم. به هر حال تأکید مجلس بر آن است تا حد ممکن مهریه نقد و به صورت عندالمطالبه دریافت شود، نه اینکه ۵۰۰ یا هزار سکه به صورت عندالاستطاعه باشد و به اجرا گذاشته شود. اگر هم نظر طرفین بر عندالاستطاعه است، در صورت ضرورت تضمین کافی اخذ شود. از سوی دیگر هنگامی که زوج مهریه بالا و بیش از ۵۰ سکه را می‌پذیرد باید حق‌الثبت نیز بپردازد، این حق‌الثبت برای موضوع ازدواج آسان در بودجه سال آینده منظور خواهد شد. کمیته بررسی‌کننده طرح اصلاح قانون مهریه جلسه‌ای با حضور اعضای کمیته، متخصصان، کارشناسان و اعضای فراکسیون زنان جلسه داشت و چهار ماده از طرح مربوطه را به تصویب رساند. چندین ماده از این طرح باقی مانده است که پس از بررسی و تصویب آن، طرح را به صحن علنی مجلس ارائه خواهیم داد.

حجت‌الاسلام حسن نوروزی نایب‌رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس

کمتر زنی توانسته به صورت کامل حق خود را در مهریه استیفا کند

سال گذشته برخی تجمعات مردان بدحکام مهریه موجب شد تا تعدادی از آقایان نماینده در مجلس تلاش کنند برای حل مسائل پرداخت مهریه به طرح‌هایی را ارائه دهند. هم‌زمان با این مسئله فراکسیون زنان و خانواده مجلس شورای اسلامی هم با ارائه‌دهندگان طرح‌های اصلاح قانون مهریه وارد اربزنی شد و در جلسات مختلف کارشناسی، از منظرهای حقوقی، قضایی و اجتماعی به بررسی این طرح‌ها پرداختیم. در حال حاضر کمتر پرونده مهریه‌ای را می‌توان یافت که زن توانسته باشد به صورت کامل حق خود را استیفا کند. ضمن آن که به جهت نواقص قانونی با فرار از دین از ناحیه زوج مواجه هستیم. البته مردان در صورت اعسار نباید دچار حبس بی‌لوجه شوند و همه این مسائل باید در اصلاحیه قانون لحاظ شود. با این ملاحظات از سال گذشته به همکار می‌رکز پژوهش‌های مجلس اصلاحیه قانون مهریه را با در نظر گرفتن حقوق زنان و مردان در کنار هم آغاز کردیم و این مسیر در حال حاضر در مراحل پایانی خود قرار دارد و کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس نیز همین مسیر را دنبال می‌کند. فراکسیون زنان و خانواده مجلس شورای اسلامی تمام سعی خود را خواهد کرد که مسائل زنان و خانواده در موازنه حقوق زن و مرد، توان‌ها را و یک‌درد اصولی، منطقی و کارشناسی دنبال شود.

فاطمه قاسم‌پور رئیس فراکسیون زنان و خانواده مجلس

قوانین مدنی و حمایت از خانواده زن را به محض عقد، مالک مهریه می‌داند

در شرایط فعلی اقتصادی، مهریه برای زوج‌ها به یک چالش جدی تبدیل شده و پرونده‌های متعددی در دادگاه‌ها با موضوع مهریه در حال بررسی است. مردانی به دلیل عدم استطاعت مالی یا فرار از دین در زندان به سر می‌برند و از سبوی حقوق زنان نیز در این رابطه تضییع شده است. در مسئله مهریه به ابعاد مختلف موضوع و حفظ کرامت زن و مرد باید در تعیین مهریه مورد توجه جدی قرار گیرد. همچنین توجه به ابعاد شرعی و فقهی مهریه نیز در اصلاح این قانون مهم است. باید چیزی به عنوان مهریه واقع شود که زوج توانایی پرداخت آن را داشته باشد. مهریه به هدیه است و مرد باید حین عقد، توانایی پرداخت آن را داشته باشد. هم‌اکنون مهریه تنها به صورت تعهدی است که بسیاری از زنان به هیچ وجه به آن دست پیدا نمی‌کنند. در حالی که بر اساس قوانین مدنی و حمایت از خانواده به محض وقوع عقد، زن مالک مهریه می‌شود. بر این اساس مجلس به دنبال راهکاری برای رفع دغدغه خانواده‌ها و در واقع دغدغه پشتوانه زنان و کاهش زندانیان مهریه است. در واقع در رابطه با بحث مهریه باید به دنبال حل دائم مشکلات باشیم و راهکارهای موثقی را محمل درستی نیست. در این رابطه نظرات علما و کارشناسان اجتماعی و فرهنگی باید اخذ شود تا بتوان مسئله مهریه را به طور دائم در دامن کرد و گامی مؤثر برای مردم برداشت.

الهام آزاد عضو کمیسیون قضایی حقوقی مجلس شورای اسلامی

یادداشت

نخبه ۱۹ ساله اهوازی قربانی القاتل غلط از زیبایی

کبری فرشچی

رتبه دو رقمی کنکور برای خیلی‌ها آرزویی دور و دست‌نیافتنی است. اصلاً رتبه سه رقمی کنکور هم کار هر کسی نیست چه برسد به رتبه دو رقمی و زیر ۱۱۰۰ تنها ۹۹ نفر از میان بیش از یک میلیون و نیم شرکت‌کننده در کنکور ورودی دانشگاه‌ها این امکان را دارند که به چنین رتبه‌ای دست پیدا کنند. نگرانی که در کنار کلاس کنکور و مسائلی از این دست، باید هوش و ذکاوت‌واز همه اینها مهم‌تر تلاشی مضاعف نیز داشته باشند در غیر این صورت ممکن است فرد در دانشگاه قبول شود و رتبه خوبی هم بیورد اما بی تردید جزو رتبه‌های برتر و زیر ۱۰۰ کنکور نخواهد شد. حالا تصور کنید یک جوان ۱۹ ساله، با تأکید بیشتر می‌گویم یک دختر جوان ۱۹ ساله توانسته رتبه ۷۰ کنکور را به دست بیورد و در بین ۱۰۰ نفر برتر کنکور قرار گیرد. آن هم نه از تهران و دیگر شهرهای بزرگ بلکه از شهر اهواز که طبیعتاً در مقایسه با پایتخت و کلاشهری مثل تهران امکانات آموزشی کمتری دارد و دست یافتن یک دختر اهوازی به چنین رتبه‌ای حکایت از هوش سرشار و تلاش بی‌وقفه‌اش دارد. امروز اما این دختر جوان نخبه در بین ما نیست. این هوش برتر اهوازی پیش از آنکه لذت دستاورد بزرگش یعنی قبولی در رتبه ۷۰ کنکور ورودی دانشگاه‌ها را به دست بیورد، زیر عمل جراحی زیبایی توسط افراد غیر متخصص در یکی از کلینیک‌های شهر اهواز دچار ایست قلبی - تنفسی شد و به همین سادگی یکی از دختران نخبه‌مان را از دست دادیم.

اما چرا باید یک دختر ۱۹ ساله نخبه‌ای که توانسته رتبه ۷۰ کنکور سراسری را به دست بیورد به جای افتخار به چنین دستاوردی به فکر چهره‌های جدید مطابق با استانداردهای زیبایی القا شده در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی باشد؟

۱۹ سالگی اوج زیبایی و جوانی یک دختر است و بی تردید بچهره این دختر جوانی هم چیزی از زیبایی کم نداشته که بخواهد با توسل به عمل جراحی زیبایی چهره‌اش را زیباتر کند اما آنچه رسانه‌ها از تعریف زیبایی در ذهن جوانان ما ترسیم می‌کنند، موجب شند تا این دختر برای زیباتر شدن زیر تیغ جراحی برود و از قضا گرفتار افراد غیرمتخصص و خطای پزشکی شود و جان‌ش را بر سر یک سراب غیر واقعی از دست بدهد. در ماجرای مرگ نخبه اهوازی آنچه پیش از همه جلب توجه می‌کند، فضای مسمومی است که ذهن جوانان ما حتی نخبگانی همچون این دختر ۱۹ ساله اهوازی را مسموم کرده و موجب شده تا ایران به پایتخت جراحی بینی در دنیا تبدیل شود.

علاوه بر این کشورمان در بین کشورهای دنیا رکورد مصرف لوازم آرایش را دارد و شرایط اقتصادی نامناسب در کشور برای خرید لوازم آرایش اصل و کم‌عارضه‌تر، بازار لوازم آرایش تقلبی را داغ کرده است؛ لوازمی که بر سلامت جسم و حتی باوروی دختران و زنان ما آثار بدی می‌گذارد.

پیش از این محمدرضا شانه‌ساز، رئیس سازمان غذا و دارو سرانه گفته بود که مصرف لوازم آرایشی و بهداشتی در ایران ۲/۵ برابر میانگین جهانی است و ۱/۶ میلیارد دلار از بازار این محصولات مصرفی در ایران قاچاق و تقلبی است. به گفته وی ۴۵ درصد هزینه خانواده‌های ایرانی صرف لوازم آرایشی و بهداشتی می‌شود در حالی که در متوسط جهانی آن ۲/۶ درصد هزینه خانوار برای لوازم آرایشی و بهداشتی است.

این لوازم آرایش قاچاق و تقلبی هم به سلامت مردم آسیب می‌رساند و آلایندگی‌های میکروبی، ویروسی و نیز فلزات سنگین آن سریع جذب خون می‌شوند و می‌تواند خطر آفرین باشند و هم از نظر اقتصادی ضربه بزرگی به کشور وارد می‌کند.

کلید مصرف رکورد داری در مصرف لوازم آرایش و همچنین برخی جراحی‌های زیبایی همچون عمل بینی در کشور نشان از آن دارد که زنان دختران ایرانی اعتماد به نفسشان را در تنباید تبلیغات شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی یافته‌اند و این مسئله موجب شده تا حتی به قیمت ضرر جسمی و جانی، باز هم برخی از آنان به سمت و سوی لوازم آرایش و عمل‌های زیبایی می‌روند. حتی دختر ۱۹ ساله نخبه‌ای که باید به رتبه دو رقمی اش در کنکور ببالد و به واسطه این هوش و استعداد به خودش افتخار کند اما در تنباید القای تعریفی خاص از زیبایی قربانی می‌شود و ما به همین سادگی یک نخبه را از دست می‌دهیم.